

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет культури і мистецтв

Кафедра музичного мистецтва

Марія Шурдак

Аналіз музичних творів. Тести для самоконтролю

Методичні рекомендації

Луцьк – 2022

УДК 78.08:378.091.26 (072)

Ш 96

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Протокол № 2 від 19 жовтня 2022 р.)

Рецензенти:

Тиможинський В.А. – заслужений діяч мистецтв України, голова Волинського осередку Національної спілки композиторів України, голова ПЦК музично-теоретичних дисциплін Волинського фахового коледжу культури і мистецтв імені І. Ф. Стравінського Волинської обласної ради.

Зарицький А.О. – заслужений артист України, доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Ш 96

Шурдак М.І.

Аналіз музичних творів. Тести для самоконтролю : методичні рекомендації для самостійної роботи студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» з навчальної дисципліни «Аналіз, композиція та контрапункт». Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки 2022. 20 с.

У методичних рекомендаціях «Аналіз музичних творів. Тести для самоконтролю» зосереджується увага на самопідготовці студентів до практичних занять з навчальної дисципліни «Аналіз, композиція та контрапункт» та підготовці студентів до заліку. Навчальна інформація спрямована на самоперевірку теоретичних знань і може застосовуватись у навчальних дисциплінах : аналіз, композиція та контрапункт, а також теорія та інтерпретація музики.

Рекомендовано студентам спеціальності 025 «Музичне мистецтво» та викладачам коледжів та вищих мистецьких навчальних закладів.

УДК 78.08:378.091.26 (072)

© Шурдак М.І., 2022

© Волинський національний
університет імені Лесі Українки,
2022

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Розділ I Прості форми.....	5
1.1 Період.....	5
1.2 Проста двочастинна форма.....	6
1.3 Проста тричастинна форма.....	7
3. Розділ II Складні форми.....	8
2.1 Складна тричастинна форма.....	8
2.2 Варіації.....	9
2.3 Рондо.....	10
2.4 Сонатна форма.....	11
2.5 Рондо-соната.....	14
4. Правильні відповіді.....	15
5. Рекомендована література.....	18
6. Список використаних джерел.....	19

Вступ

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Аналіз, композиція та контрапункт» призначені для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Методичні рекомендації сформовані у вигляді тестів для перевірки знань та самоконтролю вивченого матеріалу.

Аналіз музичних творів передбачає ґрунтовні знання теоретичного матеріалу, які стосуються різних музичних форм. Саме тому для перевірки знань обрано форму тестування. Основу видання складають два розділи: прості та складні форми. Кожний з розділів містить підрозділи. У першому розділі – три підрозділи: період, проста двочастинна форма і проста тричастинна форма. У другому розділі – п'ять підрозділів: складна тричастинна форма, варіації, рондо, сонатна форма і рондо-соната.

До кожної теми сформульовано основні питання і запропоновано варіанти відповідей. У кінці видання опубліковано правильні відповіді на питання тестів. Крім того, запропоновано рекомендовану літературу для поглибленого вивчення навчальної дисципліни.

Розділ I. Прості форми.

1.1 Період

1. Відносно завершена музична думка, яка закінчується каденцією в початковій чи іншій тональності називається:

- а) речення
- б) період
- в) фраза
- г) мотив

2. Головні частини періоду, яких зазвичай дві, називають:

- а) речення
- б) фрази
- в) мотиви

3. Період, який починається і завершується в головній тональності, називають:

- а) незамкнутим
- б) модулюючим
- в) однотональними, замкнутими

4. Модулюючий період, це:

- а) період, почався і завершився в головній тональності
- б) період, який закінчився не в тій тональності, якій розпочинався
- в) період, який почався в іншій тональності, а завершився в основній

тональності;

5. Період квадратної побудови, це:

- а) 4+4 (8+8)
- б) 5+3
- в) 5+5
- г) 8+9

6. Побудова у два, іноді три такти це:

- а) речення
- б) мотив

в) фраза

7. Ритмічна група звуків, які об'єднуються одним головним акцентом, що становить собою найменшу смислову одиницю є :

а) період

б) речення

в) мотив

г) фраза

8. Співставлення двох чи декількох побудов з наступним за ними більшими побудовами, які часто дорівнюють їх сумі називають:

а) сумуванням

б) дробленням

в) множенням

9. Формула $8=4+2+2$ означає процес:

а) дроблення

б) плюсування

в) сумування

10. В інструментальній музиці в формі одного періоду створювали виключно прелюдії, вперше цей тип зустрічається у ...:

а) Й. С. Баха

б) В. А. Моцарта

в) Ф. Шопена

1.2 Проста двочастинна форма

1. Форма, яка складається з двох періодів називається:

а) проста двочастинна

б) складний період

в) проста тричастинна

2. Перший період простої двочастинної форми зазвичай це:

а) період з трьох речень

- б) період з двох речень однакової тривалості
 - в) період з чотирьох речень
3. Серединою простої двочастинної форми називають:
- а) перше речення другого періоду
 - б) друге речення першого періоду
 - в) друге речення другого періоду
4. Репризою у простій двочастинній формі називають:
- а) перше речення другої частини
 - б) друге речення першої частини
 - в) друге речення другої частини
5. Реприза за тривалістю звучання дорівнює :
- а) половині першого періоду
 - б) половині другого періоду
 - в) одному реченню з першого періоду
6. Для двочастинної форми характерна автентична будова (формула):
- а) Т-Д, Д-Т
 - б) Т-S, Д-Т
 - в) Т-Т, S-Т

1.3 Проста тричастинна форма

1. Форма, яка складається з трьох періодів називається:
- а) проста тричастинна форма
 - б) складна тричастинна форма
 - в) проста двочастинна форма
 - г) складний період
2. Друга частина простої тричастинної форми називається:
- а) середина
 - б) реприза
 - в) передикт

3. Форма другої частини простої тричастинної форми це:
- а) період
 - б) побудова серединного характеру
 - в) проста двочастинна форма
4. Репризою називають у простій тричастинній формі:
- а) I частину
 - б) II частину
 - в) III частину
5. Реприза містить матеріал:
- а) першого періоду
 - б) другого періоду
 - в) третього періоду
6. Проведення початкового відрізка першого періоду в близькій тональності, після якого звучить справжня реприза називають:
- а) перша реприза
 - б) несправжня реприза
 - в) розробка
 - г) середина

Розділ II Складні форми

2.1 Складна тричастинна форма

1. Форма, крайні частини якої тематично однакові і написані у простій дво чи тричастинній формі називають:
- а) проста тричастинна форма
 - б) складна тричастинна форма
 - в) сонатна форма
 - г) рондо
2. Друга частина складної тричастинної форми, яка має просту дво чи тричастинну форму, а іноді форму одного періоду, називають:

а) епізод

б) тріо

в) менует

3. В переважній більшості реприза складної тричастинної форми:

а) статична

б) динамічна

в) неповна

4. Після репризи може бути розділ, який називається:

а) вступ

б) доповнення

в) кода

2.2 Варіації

1. Якщо проводиться тема, а після неї звучить декілька разів її повторення, але у зміненому вигляді, то такі зміни називають:

а) повтореннями

б) варіаціями

в) секвенціями

2. Загальний вигляд форми варіацій (формула), це:

а) $A+B+A+C+A$

б) $A+B+A_1+C+A_2$

в) $A+A_1+A_2+A_3$

3. Варіації на постійно повторену мелодію в басу називають:

а) строгі варіації

б) *soprano ostinato*

в) *basso ostinato*

г) вільні варіації

4. Найбільшого поширення варіації на *basso ostinato* отримали:

а) у 17 ст.

б) у I половині 19 ст.

в) кінець 17- I половина 18 ст.

5. Інша назва строгих варіацій:

а) орнаментальні (класичні)

б) basso ostinato

в) soprano ostinato

6. Для теми класичних варіацій найбільш характерною є форма:

а) період

б) проста двочастинна форма з репризою

в) складна двочастинна форма

7. Тональність протягом всього циклу варіацій класичних зберігалась одна і та ж. Але іноді на початку 18 століття міг бути ладовий контраст. Які тональності для цього вибирали?:

а) одноіменні до головної

б) паралельні

в) тональності домінанти

8. В 19 столітті виник новий тип варіацій, як він називається?:

а) строгі варіації

б) вільні варіації

в) soprano ostinato

9. Додавання до остинатної мелодії контрапунктуючи голосів, називають такий прийом:

а) soprano ostinato

б) basso ostinato

в) вільні варіації

2.3 Рондо

1. Скільки мінімально разів має проводитись тема у формі рондо:

а) два рази

б) чотири рази

в) три рази

2. Форма рондо походить від:
- а) танцю
 - б) хороводної пісні з приспівом
 - в) народної пісні
3. Термін «рондо» означає:
- а) коло
 - б) промінь
 - в) овал
4. Тема, яка повторюється називають приспів або:
- а) рондо
 - б) епізод
 - в) рефрен
5. Проведення між головною партією називають:
- а) рефрен
 - б) епізод
 - в) приспів
6. Формула старовинного (куплетного) рондо:
- а) $A+B+A+C+A$
 - б) $A+B+A_1+C+A_2$
 - в) $A+A_1+A+A_2+A+A_3+A$
7. Старовинне рондо будується на скількох темах?:
- а) на одній темі
 - б) на двох темах
 - в) на трьох темах

2.4 Сонатна форма

1. Сонатною називають таку форму, яка побудована на протиставленні скількох тем?:
- а) трьох
 - б) двох

в) чотирьох

2. Основні розділи сонатної форми це:

а) експозиція, розробка, реприза

б) головна партія, побічна партія

в) експозиція, розробка, реприза, кода

г) експозиція, реприза, кода

3. Складові частини експозиції:

а) головна партія

б) головна, сполучна, побічна, заключна партії

в) головна і побічна партії

4. Яка форма є нетиповою для головної партії експозиції?:

а) період 10 тактів

б) проста двочастинна форма

в) проста тричастинна форма

5. Основна роль сполучної партії:

а) показати і підкреслити головну партію

б) змодулювати в тональність побічної партії

в) виконати функцію розробки експозиції

6. Зі сторони будови для сполучної партії характерна відсутність:

а) періодів

б) речень

в) модуляцій

7. Розділ в експозиції присвячений проведенню нової теми чи тем, які протиставляються головній партії називають:

а) побічна партія

б) заключна партія

в) сполучна партія

8. Доповнення до побічної партії, це:

а) головна партія

б) сполучна партія

в) заключна партія

9. Друга частина всієї сонатної форми називають:

а) реприза

б) розробка

в) середина

г) кода

10. Розробка будується на матеріалі тем з ... :

а) експозиції

б) репризи

в) коди

11. В розробці важливо уникати тональність:

а) побічну, близьку тональність

б) головну тональність

в) тональність домінанти

12. Для закінчення розробки більш притаманні тональності:

а) домінанти

б) тоніки

в) субдомінанти

13. Особливості репризи в тому що весь матеріал з експозиції повторюється зі змінами.....:

а) темповими

б) тональними

в) метроритмічними

14. Всі теми в репризі проводяться в

а) головній тональності

б) близькій до головної тональності

в) тональності які в експозиції були

15. Дзеркальна реприза:

а) ГП, ПП

б) ПП, ГП

в) ГП, СП, ПП

г) СП, ГП, ПП

2.5 Рондо-соната

1. Як називається форма, де головна форма проводиться не менше трьох разів, бажано чотирьох, та перший і третій епізоди тематично однакові:

а) рондо

б) сонатна форма

в) рондо-сонатна форма

2. Головна ознака рондо-сонати це повторення в кінці експозиції:

а) побічної партії

б) головної партії

в) заключної партії

г) сполучної партії

3. За експозицією слідує контрастуюча частина, яка називається:

а) середнім епізодом

б) першим епізодом

в) третім епізодом

4. Найчастіше форма рондо-сонати зустрічається як:

а) фінал крупних циклічних форм

б) як перша частина циклічних форм

в) як друга частина циклічних форм

Правильні відповіді:

1.1 Період :

1. б)

2. а)

3. в)

4. б)

5. а)

6. в)

7. в)

8. а)

9. а)

10. в)

1.2 Проста двочастинна форма:

1. а)

2. б)

3. а)

4. в)

5. а), в)

6. а)

1.3 Проста тричастинна форма:

1. а)

2. а)

3. а), б)

4. в)

5. а)

6. б)

2.1 Складна тричастинна форма:

1. б)

2. б)

3. а)

4. в)

2.2 Варіації:

1. б)

2. в)

3. в)

4. в)

5. а)

6. б)

7. а)

8. б)

9. а)

2.3 Рондо:

1. в)

2. б)

3. а)

4. в)

5. б)

6. в)

7. а)

2.4 Сонатна форма:

1. б)

2. а), в)

3. б)

4. б)

5. б)

6. а)

7. а)

8. в)

9. б)

10. а)

11. б)

12. в)

13. б)

14. а)

15. б)

2.5 Рондо-соната:

1. в)

2. б)

3. а)

4. а)

Рекомендована література:

1. Бонфельд М. Анализ музыкальных произведений. Структуры тональной музыки. Ч.1, 2. М., 2003. 256 с.
2. Горюхина Н. Эволюция сонатной формы. К., 1973. 311 с.
3. Горюхіна Н. Композиція музичного твору // Наук. вісник НМАУ. Вип. 7: Музикознавство: з ХХ у ХХІ століття. К., 2000. С.16-31.
4. Михайлов М. Стил в музыке. Л., 1981. 262 с.
5. Москаленко В. Музичний твір як текст // Київське музикознавство: Текст музичного твору: практика і теорія. Вип.7. К., 2001. С. 3-10.
6. Москаленко В. Лекции по музыкальной интерпретации. К., 2012. 134 с.
7. Назайкинский Е. Логика музыкальной композиции. М., 1982. 319 с.
8. Ручьевская Е. Классическая музыкальная форма. Учебник по анализу. СПб., 1998. 268 с.
9. Сюта Б. Проблеми організації художньої цілісності в українській музиці другої половини ХХ століття. К., 2004. 120 с.
10. Сюта Б. Проблеми формотворення та драматургії у мистецьких творах українських і польських авторів 1970-80-х р.р. (на матеріалі музичної творчості) // Слов'янський світ. Щорічник. Вип.2. К., 1998. С.198-215.
11. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. СПб., 1999. 367 с.
12. Шип С. Музыкальная речь и язык музыки. Одесса, 2001.
13. Шип С. Музыкальный язык в пространстве культуры // Музыка у просторі культури Науковий вісник НМАУ. Вип. 33. К., 2004. С. 25-37.

Список використаних джерел

1. Горюхіна Н. Еволюція періоду. К., 1975. 95 с.
2. Задерацкий В. Музыкальная форма. Вып.2. М., 2008. 528 с.
3. Коханик І. До проблеми музичного стилю в сучасному теоретичному музикознавстві // Теоретичні та практичні питання культурології: українське музикознавство на зламі століть. Вип.9. М., 2002. С. 70-82.
4. Мазель Л. Строение музыкальных произведений. М., 1986. 527 с.
5. Мазель Л. Вопросы анализа музыки. Изд. 2-е, доп. М., 1991. 376 с.
6. Назайкинский Е. Стиль и жанр в музыке. М., 2003. 248 с.
7. Побережна Г.І. Діалектика особистості і стилю: Автореф. Дис. ... д-ра мист.: 17.00.03. К., 1999. 32 с.
8. Сокол О. Стилiстика музичного мовлення та термiнологiчнi ремарки: Автореф. Дис. ... д-ра мистецтвознавства: 17.00.03. / Національна музична академія України ім. П.І.Чайковського. К., 1996. 27 с.
9. Способин И. Музыкальная форма. М., 1984. 400 с.
10. Сюта Б. Музична творчість 1970-1990-х років: параметри художньої цілісності. К., 2006. 256 с.
11. Цуккерман В. Рондо в его историческом развитии. Ч.2. М., 1990. 128 с.
12. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник. К., 1998. 368 с.
13. Шип С. Знакова функція та мовна організація музичного мовлення: автореф. Дис...д-ра мистецтвознавства: 17.00.03 / Національна музична академія України ім. П.І.Чайковського. К., 2002. 42 с.
14. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів (Музичні форми): підручник. Ч.1. Тернопіль, 1999. 208 с.

Навчально-методичне видання

Шурдак Марія Ігорівна

АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ. ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Видання друкується в авторській редакції